

Temat: Co znajdziemy w reportażu?

Czas realizacji: 1 godz.

Cele zajęć

■ Cel ogólny

Zdobycie wiedzy na temat reportażu, nabycie umiejętności wskazania podstawowych wyróżników tego gatunku i analizy tekstu reportażu pod kątem jego cech gatunkowych.

■ Cele szczegółowe

Uczeń:

- z zaangażowaniem bierze udział w dyskusji,
- rozróżnia gatunek reportażu, jego stałe elementy,
- przedstawia, na czym polega specyfika reportażu,
- gromadzi argumenty na określony temat,
- wymienia zasady organizacji tekstu reporterskiego,
- analizuje różne teksty i wskazuje cechy charakterystyczne reportażu,
- poszukuje tematów będących źródłem tekstu dziennikarskiego.
- sprawnie posługuje się poprawną odmianą polszczyzny pisanej i mówionej.

■ Metody i formy pracy:

- metody aktywizujące – burza mózgów, dyskusja,
- rozmowa kierowana,
- ćwiczenia redakcyjne,
- ćwiczenia z tekstami prasowymi,
- praca z komputerem z dostępem do Internetu,
- indywidualna praca analityczna i redakcyjna.

■ Środki dydaktyczne:

- karta pracy: *Co znajdziemy w reportażu?*
- materiały dla nauczyciela: *Co znajdziemy w reportażu?*
- „Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.”, red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN,
- fragmenty różnych tekstów prasowych,
- komputer z dostępem do Internetu, m.in. stron: wikipedia, kulturalna.polska.pl i inne
- komputer, tablica, arkusze papieru, flamastry.

■ Przebieg lekcji

1. Faza wstępna – Ten reportaż mnie zaniepokoił/ prezentacja (8 min.)

- Nauczyciel prosi, by uczniowie zaprezentowali efekty swej samodzielnej pracy. Uczniowie mieli wykonać zad. 10 ze str. 101 podręcznika „Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.”, red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN

Temat: Co znajdziemy w reportażu?

(wybrać z bieżącej prasy i przygotować się do zaprezentowania go, pamiętając o podaniu następujących informacji: z jakiego czasopisma reportaż pochodzi, autor i krótka informacja o autorze, jaki problem reportaż porusza, do jakiego odbiorcy tekst jest skierowany, ocena tytułu, lidu, śródtytułów, omówienie fotografii towarzyszących tekstowi).

- Uczniowie prezentują swe reportaże i uzasadniają swój wybór.

2. Faza realizacyjna

a) Jakie tematy poruszają reportażyści? / burza mózgów, praca indywidualna (5 min.)

- Burza mózgów i propozycje uczniów na temat tego, co stanowi tematykę reportażu. reportażu jako gatunku. Swoje propozycje uczniowie zapisują (*zad.1. Karty pracy*)
- Uczeń propozycje uczniów zapisuje na tablicy.

b) Jak piszą najlepsi- analizujemy fragm. reportażu M.Wańkowicza/ praca indywidualna (17 min.)

- Nauczyciel prosi, by uczniowie zapoznali się z biografią M.Wańkowicza oraz z fragm. jego reportażu „Missisipi – krewetkami i magnolią pachnącą” (z : „Atlantyk-Pacyfik”) na str. 82-84 podręcznika „*Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.*”, red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN.
- Nauczyciel prosi, by uczniowie wykonali zadania związane z przeczytanym tekstem : zad. 1 a, d-i, k (m.in. określenie rodzaju reportażu, opisanie zdarzeń i ludzi pojawiających się w reportażu, podanie informacji o USA, których czytelnik dowiaduje się z tekstu, wskazanie faktów, o których autor dowiedział się osobiście i od innych, podkreślenie komentarza, wskazanie, czego z tekstu dowiadujemy się o samym reporterze).
- Chętni uczniowie odczytują wyniki swej pracy.

c) Styl dobrego reportażysty- analiza / praca indywidualna (8 min)

- Nauczyciel prosi, by uczniowie zwrócili uwagę na język, styl analizowanego reportażu M.Wańkowicza. Uczniowie zapisują swe spostrzeżenia (*zad. 2. Karta pracy*).
- Po ustalonym czasie chętni uczniowie prezentują wyniki pracy na forum.

d) Jeden gatunek-różne formy/ praca indywidualna i zbiorowa (3 min.)

- Nauczyciel prosi uczniów, by w tekście M. Wańkowicza wskazali/ zaznaczyli różne inne formy gatunkowe (opis, opowiadanie, dialog, przytaczanie informacji geograficznych, historycznych itp.). Uczniowie wskazują różne formy gatunkowe w tekście reportażu.

3. Faza podsumowująca (4 min.)

- Nauczyciel prosi uczniów, by na podstawie dotychczasowych tekstów reportażu oraz wiadomości na temat tego gatunku, zastanowili się, jak rozumieją słowa M.Wańkowicza o tym gatunku: „*Pisanie reportażu można porównać do pracy nad mozaiką; żadnej części nie można pomalować, każdą trzeba wynaleźć w jej naturalnej barwie*” (cytat pochodzi z książki M.Wańkowicza pt. „Karafka La Fontaine’a” traktującej o pracy reportera). Uczniowie swe opinie zapisują (*zad. 3. Karta pracy*)
- Chętni uczniowie na forum prezentują swe opinie na temat słów M.Wańkowicza.

Temat: Co znajdziemy w reportażu?

■ Ewaluacja/samodzielna praca uczniów

- 1) *Zadanie długoterminowe: przygotuj port folio lub prezentację o swoim ulubionym reportażystie (R. Kapuściński, M. Wańkowicz, W. Jagielski, M. Szczygieł, H. Krall lub inny)*
- 2) *Zadanie krótkoterminowe: przeczytaj artykuł „Dziennikarstwo z mistrzem” Roberta Moniki (ze strony <http://www.lekturyreportera.pl/ludzie/dziennikarstwo-z-mistrzem/>) i zapisz w punktach, jakimi cechami wg Kapuścińskiego powinien odznaczać się reporter (tekst artykułu znajduje się też w Materiałach dla nauczyciela).*

Temat: Co znajdziemy w reportażu?

KARTA PRACY

1. Na podstawie prezentacji wybranych reportaży w formie mapy myśli zapisz, jakie powinny być tematy poruszane w reportażach.

TEMATYKA REPORTAŻU

2. Wykonaj zad. 1m, str. 89 z podręcznika „*Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.KL.2.*”, red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hęcia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN. Podsumuj analizę reportażu M.Wańkowicza „Missisipi-krewetkami i magnolią pachnącą” (ze str.82-84 podręcznika).

a) Pobyt w Meridian

- środki językowe służące opisaniu miejsca:.....

.....

- środki językowe służące przedstawieniu ludzi

.....

- komentarze i opinie reportera.....

.....

- autoprezentacja reportera/jego cechy.....

.....

b) Podróż drogą nr 45

- środki językowe służące opisaniu miejsca:.....

.....

- środki językowe służące przedstawieniu ludzi

.....

- komentarze i opinie reportera.....

.....

- autoprezentacja reportera/jego cechy.....

.....

.....

Temat: Co znajdziemy w reportażu?

c) Przymusowy postój na farmie

- środki językowe służące opisaniu miejsca:.....
-
- środki językowe służące przedstawieniu ludzi
-
- komentarze i opinie reportera.....
-
- autoprezentacja reportera/jego cechy.....
-
-

c) napisz, w jaki sposób autor zaciekawia czytelnika, wciąga w wir opisywanych zdarzeń (zwróć uwagę m.in. na funkcję prowadzenia narracji w 1 os. czasu teraźniejszego)

.....

.....

d) zapisz, co wg ciebie wskazuje na autentyczność przedstawianych w tekście zdarzeń (co świadczy o tym, że nie jest to opis fikcji literackiej)

.....

.....

.....

3. Napisz, jak rozumiesz słowa M.Wańkowicza : *„Pisanie reportażu można porównać do pracy nad mozaiką; żadnej części nie można pomalować, każdą trzeba wynaleźć w jej naturalnej barwie”* (cytat pochodzi z książki M.Wańkowicza pt. „Karafka La Fontaine’a” traktującej o pracy reportera).

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Temat: Co znajdziemy w reportażu?

MATERIAŁY DLA NAUCZYCIELA

Artykuł „Dziennikarstwo z mistrzem” , Robert Monik

(ze strony <http://www.lekturyreportera.pl/ludzie/dziennikarstwo-z-mistrzem/>)

Jeśli chcecie się dowiedzieć, jak patrzył na dziennikarstwo Ryszard Kapuściński, czym według niego jest ta profesja, co to znaczy być prawdziwym dziennikarzem, to zapraszam do lektury tego artykułu.

Zdaniem Kapuścińskiego „Dziennikarstwo to nie jest zawód dla cyników”, ponieważ prawdziwi dziennikarze, to ludzie którzy szanują swoją pracę i traktują ją bardzo poważnie; można powiedzieć – bardzo ludzcy ludzie.

Cynicy są natomiast nieludscy i ta postawa według mistrza oddala nas od naszego zawodu. Oddala nas od ludzi i prawdziwego życia. Od problemów i istotnych spraw. Czyli od tego, co jest sednem dziennikarstwa i reportażu, bowiem prawdziwi dziennikarze pracują z ludźmi, próbują zrozumieć ich życie, historię, ich emocje, uczucia, myśli. Żyją życiem swoich bohaterów. Ich problemami, Ciągłe badają i odkrywają otaczającą ich rzeczywistość.

„Źródłem dziennikarskiego poznania – uważał Kapuściński – są zazwyczaj inni. To inni nami kierują, przedstawiają nam swoje opinie, dla nas interpretują świat, który staramy się zrozumieć i opisać”. To właśnie ci inni powinni być dla nas najważniejsi, bowiem to oni podsuwają nam kolejne, interesujące, poruszające, godne uwagi tematy do artykułów, reportaży, felietonów, newsów.

Jego zdaniem, „wszystkie problemy związane z naszym zawodem, wartościami, jakie wyznajemy, z naszym twórczym charakterem, pozostają niezmiennie. Jakikolwiek odkrycie czy rozwój techniczny mogą przyjść nam z pomocą, ale nie mogą zająć miejsca i istoty naszej pracy, naszego poświęcenia, naszych studiów, naszych odkryć czy poszukiwań”.

Według niego, profesję dziennikarską charakteryzują trzy ważne czynniki, tj. chęć poświęcenia części nas samych, nieustanne pogłębianie wiedzy oraz nietraktowanie jej jako sposobu na zrobienie fortuny, dlatego dobrym dziennikarzem dla niego jest ten, kto hołduje tym właśnie wartościom. Musimy o tym pamiętać dzisiaj, ponieważ często zapominamy, czym jest prawdziwe dziennikarstwo, kim jest prawdziwy dziennikarz, co jest najważniejsze w dziennikarstwie.

Odnosząc się do tego mistrz wskazuje, że dziennikarstwo to bardzo wymagający zawód, któremu dziennikarz musi poświęcić całą swoją energię, czas i uwagę. Samego siebie, ponieważ dziennikarzem jest się przez 24 godziny na dobę i „nie możemy po prostu zamknąć biura o czwartej po południu i zająć się innymi sprawami, bo jest to praca, która wypełnia całe nasze życie”.

Nie można inaczej uprawiać tego zawodu, niż poświęcić mu się bez reszty. Każdej chwili życia, bowiem bez pełnego zaangażowania i oddania nie można być dobrym w tym, co się robi. Nie można być dobrym dziennikarzem.

Według mistrza, „dziennikarstwo można praktykować w pełnej formie na kilku różnych poziomach. Na poziomie twórczym, jak to się dzieje w przypadku 99 procent dziennikarzy, ich praca nie różni się wiele od zwyczajnej pracy szewca czy ogrodnika.”

Temat: Co znajdziemy w reportażu?

Drugi poziom dziennikarstwa to poziom kreatywny, który wyróżnia się przede wszystkim tym, że podczas swojej pracy dziennikarz wkłada w nią część własnej osobowości i ambicji. Wymaga on zaangażowania całej duszy dziennikarza, poświęcenia i czasu.

W dziennikarskim fachu ważne jest nieustanne pogłębianie wiedzy, uczenie się, poszerzanie horyzontów. Same zdolności nie wystarczą. Talent trzeba szlifować, ćwiczyć, rozwijać. Podobnie jak wiedzę, umiejętności, charakter, osobowość, temperament, nad którymi musimy nieustannie pracować po to, by być naszymi sojusznikami w pracy.

„Ciągła nauka i aktualizowanie wiedzy – według Kapuścińskiego – to *conditio sine qua non*”.

Kapuściński zwracał uwagę, że dziennikarstwo to nie jest zawód dla tych, którzy chcą dużo zarabiać, bowiem początkujący dziennikarze zdaniem mistrza są ubodzy, pracują za małe pieniądze i dopiero z wiekiem awansują. Dlatego też dziennikarstwo to profesja dla ambitnych, twórczych i trzeźwo myślących ludzi. I wymaga od człowieka pasji, serca, duszy, wyobraźni. Co oznacza, że dziennikarze nie mogą bać się wyzwań, ciężkiej pracy, wytrwałości.

Ich praca będzie nagrodzona przez czytelników, widzów i słuchaczy, którzy swoich ulubieńców znają i cenią, ponieważ uważają ich za wyjątkowych, interesujących, kompetentnych. O tym może świadczyć uwaga, zainteresowanie i czas poświęcany im w każdej wolnej chwili.

Zdaniem Kapuścińskiego, „oni są uczciwymi ludźmi, którzy doceniają wartość naszej pracy i bardzo szybko zaczynają ją kojarzyć z naszym imieniem, wiedzą, że od tego imienia otrzymają dobry produkt. To jest moment, w którym człowiek przeistacza się w dziennikarza z ustabilizowaną pozycją.”

Zatem, do piór, dziennikarze!

(Źródło: Ryszard Kapuściński, „Rozmowy o dziennikarstwie”)